

TUNTI

Hevosmies

Kello on kahtakymmentä vaille puolen yön iltavahdin tullessa purraamaan. Pari tuntia sain nukuttua. Hytissä on kuuma. Venttiili on auki ja siihen viritetty "vongari" työntää viilenevää yöilmaa aina laivan kallistuessa ja venttiilin painuessa kohti sivua pitkin nousevaa maininkia. Päälläni ollut kasteltu lakana ei enää tunnu viileältä, vaan hikiseltä ja tukalalta.

On oikeastaan helpotus nousta ja vetää ylleen teepaita, farkuista leikatut sortsit ja jalkaan kusiluistimet, messissä nopeasti voileipä ja vielä ehtii vetää Malboron kahvimukin kyytipojaksi ja viime minuutilla ylös brykän siivelle, jossa purraamassa käynyt junkki jo odottaa kelloa vilkuillen. Perämiehet vaihtavat vahtinsa samanaikaisesti ruorihytissä ja kakkonen käy murahtamassa jotakin ovelta, tarkistaen että olen paikalla.

Olemme jo muutaman päivän tulleet Las Palmasista kohti Recifetä, linja ylitettäisiin päivällä, takana on Suomen hyytävä talvi ja edessä odottaa etelän kesä.

Viisikymmentä minuuttia yysikkiä ja sitten pääsisin kymmenen minuutin tupakkatauolle alas. Vieläkin unenpöpperöisenä nojaudun siiven teak-puiseen kaiteeseen kyynervarsieni varaan ja katson yli fööritäkin merelle.

Meri on rasvatyyni. Pitkä, loiva ja laiska maininki ei riko tyyneyttä. Se vain tulee ja taivuttaa peilikirkkaan pinnan laivaa pidemmiksi, säännöllisiksi ja tasajakoisiksi kummuiksi ja laaksoiksi. Se tulee tuhansien mailien päästä Pohjois-Atlantilta, siellä raivonneen talvimyrskyn synnyttämänä, nyt lauhtuneena ja rauhoittuneena matkaten etelään kuten mekin.

Kuu ei ole vielä noussut. Miljoonat tähdet kirjoavat sinimustan taivaan ja heijastuvat tyynestä merenpinnasta takaisin. Taivaanrannalla erottuu selvästi pilvirintama. Lähes jatkuva salamointi pilvien sisällä valaisee pilvet omituisen valkoisiksi ja horisonttiviivan selvästi nähtäväksi ja kuin matkien keulamaston nupissa räsähtelee pieniä elosalamia.

Teak-puinen kaide on paksun, monen lakkakerroksen peittämä, kiiltävä ja kirkas. Yön tuoma kosteus on tiivistynyt kaiteelle ja se tuntuu viileältä paljaiden käsivarsien alla. Puiset, kaksiosaiset tuuliohjaimet kaiteen edessä saa laskettua eteen alas, on mukavampi nojailta kaiteeseen ja katsella alas täkille ja pakan yli öiselle rannattomalle merelle.

Maininki tulee lähes sivulta, vähän ahterikantilta. Majesteettisen rauhallinen kallistus paapuriin ylös mainingille noustessa, oikeneminen, hetken hiljaisuus ja liuku alas laaksoon ja samalla laiva alkaa kallistua arvokkaasti styypuriin. Jostain syystä korteenista kuuluva tasainen koneen jumputus aina voimistuu juuri silloin. Ilma alkaa virrata yli siiven tuuliohjaimen tuntuun mukavan viilettä kasvoilla ja kuuluu kuin syvä ja raskas, pitkä huokaus laivan kyljen painuessa vasten nousevaa maininkia. Miljoonat ja taas miljoonat fosforikipinät syttyvät ja leiskuvat aavemaista valoaan kyljen upotessa maininkiin ja nostattaessa sileän vedenpinnan rikkovan aaltoharjan.

Laivan ja veden massa on selvästi aistittavissa. Tunnen sen koko vartalollani nojattessani tiikkikaiteeseen ja ruumiinpainoni siirtyessä jalalta toiselle, veden ottaessa vastaan raskaasti lastatun, periksi antamattoman rungon. Kuinka vesi ensin antaa periksi, mutta työntää sitten pehmeästi ja vastustamattomasti laivan takaisin pystyyn uuteen nousuun seuraavan mainingin harjalle. Uudestaan ja uudestaan. Kymmeniä, ehkä sata kertaa tuon viidenkymmenen minuutin aikana ennen kuin pääsen alas tupakalle.

Minua nukuttaa. Tuntuu mahdottomalta saada pidettyä silmiään auki. Ei näy aiotakaan laivan valoa josta voisi ilmoittaa perämiehelle ja näin saada jotain toimintaa. Ei mitään kiinnekohtaa johon keskittyä, vain tuo yksitoikkoinen tasaisena jatkuva keinunnan rytmi, kaukana pysyttelevät salamoivat pilvet, kirkkaat tähdet ja kuin tuutulauluna korsteenista kuuluva, keinunnan tahdissa vaihtuva koneen jumputus meren huokausten säestämänä. Hiostavan päivä jälkeen ilma on kuin pumpulia, pehmeää, viileää ja kosteaa.

Alhaalla täkillä, kakkosluukun paapurin puolella näkyy eilisen päivävahtini työpaikka. Työpaikka? Helvetin pätsi se oli! Pasiseerejä ei tällä matkalla ole, joten förstille oli tullut kuningasajatus ajattaa fööritäkki puhtaaksi ruosteesta ja vanhasta paksusta maalista ja hommahan kuului ilman muuta vahtijunkeille. Minulla nyt vain sattuu olemaan juuri se pahin vahti, eli puolipäivästä neljään.

Neljä tuntia kohtisuoraan pilvettömältä taivaalta porottavan armottoman tulipallon alla, vain rautaa ympärillä ja joka imi kaiken auringon antaman polttavan hehkun. Tunnin välein tupakkatauko ja juomapullo täyteen. Takaisin tyhjälle kaljakeissille istumaan ja helvetinkone hakkaamaan ruostetta ja maalia. Hiki virtaa ja ruostepöly tarttuu ihoon kuin terva ja kohdat joita ei kykene suojaamaan, saavat tuntea auringon armottoman poltteen.

Miksiköhän kumminkin tunsin jonkinlaista ylpeyttä tuon neljän tunnin piinan jälkeen?

Perämies on varmaan valppaana ja virkeänä pimeällä brykällä? Käy hän joskus siivellä, katsellee hetken taivasta ja ahteriin päin, mutta palaa pian ruorihyttiin mitään puhumatta.

On hyvä olla. Liian hyvä. On pakko kävellä etten nukahda. Katson ensimmäisen kerran kelloa. Vielä viisitoista minuuttia. Onneksi siivellä on tilaa kävellä. Muutama edestakainen kävely virkistää ja jään siiven sivulle katselemaan. Kuu nousee. Salamoivien pilvien alapuolelta, horisontista nousee hämmästyttävän nopeasti selväpiirteinen keltainen kaari, joka pian suurenee ja esiin kohoaa täyteläinen täysikuu. Mereen syntyy kirkas, kapea väylä, minun ja kuun välille. Parvi lentokaloja pyrähtää liitoon kuun valaisemalta mainingin harjalta ja veteen jää kipinöimään fosforijuonteet vielä varjoisaan vesiseinämään. Joidenkin matka saattaa päättyä täkille ja paistinpannuun.

Salamoiva pilvivyö peittää hetkeksi osan kuusta, mutta nopeasti se nousee ylös pilvettömälle taivaalle miljoonien tähtien joukkoon ja valaisee rannattoman meren, meren jossa ei tunnu olevan muita kulkijoita kuin minä...

"Kello on kymmentä vailla, käy tupakalla...." kuuluu mustasta brykän oviaukosta, eikä minua tarvitse kahdesti kehoittaa.